

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 16
Rotel 1604

DOM
2009-12-18
Stockholm

Mål nr
T 5883-07

Sid 1 (36)

KÄRANDE

Globe Nuclear Services and Supply GNSS, Limited
3 Bethesda Metro Center, Suite 910
Bethesda MD 20814
USA

Ombud: Advokaterna Kaj Hobér och Pontus Ewerlöf
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

SVARANDE

AO Technabexport
Ozerkovskaya nab., 28 bld. 3
115184 Moskva
Ryssland

Ombud:

Advokaterna Harald Nordenson och Pamela Lannerheim Angergård
Setterwalls Advokatbyrå AB
Box 1050
101 39 Stockholm

Advokaten Sigvard Jarvin
Jones Day
120, rue du Faubourg Saint-Honoré, 75008 Paris
Frankrike

SAKEN

Talan mot skiljedom

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten avslår käromålet.

2. Globe Nuclear Services and Supply GNSS, Limited, ska ersätta AO Technabexport för rättegångskostnader i hovrätten med

Dok.Id 858781

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 2

Telefon
08-561 670 00
E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 29

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

1. 8 366 520 kr, varav 7 726 524 kr avser ombudsarvode,
2. 181 016, 67 EUR, varav 180 133, 75 EUR avser ombudsarvode, eller motsvarande belopp i SEK enligt på betalningsdagen gällande kurs, och
3. 977 172, 48 USD, varav 921 936, 5 USD avser ombudsarvode, eller motsvarande belopp i SEK enligt på betalningsdagen gällande kurs.

På ovan angivna belopp ska ränta utgå enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

Globe Nuclear Services and Supply GNSS, Limited, (GNSS) är ett bolag registrerat i USA. GNSS verksamhet består av inköp och vidareförsäljning av uran. AO Techsnabexport (Tenex) ansvarar för all Rysslands export av uranprodukter och urantjänster. Tenex är helägt av ryska staten. GNSS bildades ursprungligen i Schweiz 1991 som ett s.k. joint venture mellan Tenex och ett schweiziskt bolag. Bolaget bildades för att bistå Tenex med marknadsföring och distribution av de tjänster och produkter som Tenex exporterar. GNSS ägs i dag av bolagen Texi inc. och KNW, vilka kontrolleras av Vyacheslav Dmitrievich Pismenny med familj.

Som ett led i nedrustningen av Rysslands kärnvapenbestånd träffade USA och Ryssland 1993 ett avtal rörande hanteringen av höganrikat uran från ryska kärnvapen (HEU-avtalet). I korthet innebar HEU-avtalet att höganrikat uran från nedmonterade ryska kärnstridspetsar skulle omvandlas till låganrikat uran anpassat för kommersiell användning i kärnkraftsreaktorer. Ryssland utsåg Tenex att, på uppdrag av det ryska atomministeriet, Minatom, implementera HEU-avtalet. År 1996 ingick Tenex ett avtal med GNSS om försäljning av uranhexafluorid (UF₆). Detta avtal ersattes av ett nytt avtal mellan parterna den 31 januari 2000 (i fortsättningen kallat Avtalet), jämte ett tillägg den 19 december 2001. Tenex hade 1999 även ingått ett avtal, det s.k. Western Contract, med ett antal bolag, de s.k. Western Companies. Det kontraktet avsåg också försäljning av UF₆. Den 3 november 2003 informerade Tenex GNSS om att försälj-

ningen av UF₆ skulle upphöra per den 1 januari 2004 eftersom fortsatt försäljning skulle vara "skadligt för den Ryska Federationens intressen". Den 20 november 2003 påkallade GNSS skiljeförfarandet mot Tenex på grundval av en skiljeklausul i Avtalet och i enlighet med reglerna för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut. GNSS yrkade ursprungligen att skiljenämnden skulle förklara Avtalet giltigt, förplikta Tenex att fullgöra sina skyldigheter enligt Avtalet samt utge visst skadestånd. GNSS yrkade därefter, som bolaget slutligen bestämde sin talan, att skiljenämnden skulle bekräfta att Avtalet mellan parterna hävdades den 5 november 2004 samt att Tenex skulle utge visst skadestånd. Tenex bestred GNSS talan. Den 21 juli 2004 höll skiljenämnden en förberedande förhandling och på mötet antogs de särskilda regler som skulle gälla för skiljedomsförfarandet (de s.k. Arlandareglerna).

Den 11 november 2005 fattade skiljenämnden ett processuellt beslut varigenom skiljeförfarandet delades upp i tre separata förhandlingar. Beslutet hadeföljande lydelse.

1. An oral hearing dealing with qualification of contract and liability issues will be held from 31 March-5 April (also 6-7 or 7-8, if necessary) 2006.
2. If the hearing referred to at 1. is not followed by a final award a hearing on quantum issues will be held from 25-27 (if necessary also 28-29) September 2006.
3. The Arbitral Tribunal will later decide whether and, if so, to what extent new evidence, which may come up in the ongoing criminal investigations in Russia and the United States of America, will be allowed. In any case such evidence may not be presented after 1 December 2006.
4. If the Arbitral Tribunal decides that new evidence referred to at 3. shall be allowed and finds that an oral hearing on the validity or invalidity of Contract 08843672/1002-051D between GNSS and Tenex, the hearing will take place 18-20, (if necessary also 21-22 December) 2006.

Den 31 augusti 2006 meddelade skiljenämnden en skiljedom benämnd "Partial Award" som behandlade ansvarsfrågor. Därefter hölls i september 2006, som planerat, en förhandling rörande storleken av ett eventuellt skadestånd, vilken inte föranledde någon skiljedom. Den 1 december 2006 sände Tenex en inlägga till skiljenämnden rörande bl.a. frågan om Avtalets ogiltighet och bifogade ett större antal skriftliga handlingar som bevisning. Efter invändningar från GNSS om att bevisningen inte borde beaktas, samt efter viss annan skriftväxling, beslutade skiljenämnden den 11 december 2006 att tillåta bevisningen. Skiljenämnden fann att en förhandling var nödvändig. Förhandlingen ägde rum den 18-20 december 2006.

Skiljenämnden, justitierådet Gustaf Möller, advokaten Karl-Erik Danielsson och professor Sergei N. Lebedev, meddelade skiljedom i Stockholm den 11 juni 2007. Skiljenämnden ogillade GNSS samtliga yrkanden. Skiljemannen Karl-Erik Danielsson avgav en skiljaktig mening såvitt avsåg domskälen.

YRKANDEN

GNSS har yrkat att hovrätten ska förklara den skiljedom som meddelades i Stockholm den 11 juni 2007 ogiltig eller alternativt att hovrätten ska upphäva skiljedomen.

Tenex har bestritt GNSS talan.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten.

GRUNDER FÖR TALAN

Parterna har åberopat följande grunder för sin talan.

GNSS

1. Skiljenämnden har tagit upp och avgjort frågor av straffrättslig karaktär, vilket medför att skiljedomen är ogiltig enligt 33 § första stycket 1 lagen (1999:116) om skiljeförfarande (LSF).
2. Skiljenämnden har överskridit sitt uppdrag i sju olika avseenden och skiljedomen ska därför upphävas enligt 34 § första stycket 2 LSF. Vart och ett av uppdragsöverskridandena är tillräckligt för att skiljedomen ska upphävas.

Skiljenämnden har

- 2.1. i strid mot principen om res judicata grundat skiljedomen på samma omständigheter som bedömts och avgjorts i skiljedomen den 31 augusti 2006,

2.2. baserat skiljedomen på skriftlig bevisning vilken enligt parternas avtal och skiljenämndens beslut inte skulle ha tillåtits,

2.3. grundat domen på omständigheter som Tenex inte i december 2006 åberopat till stöd för avtalets ogiltighet,

2.4. underlåtit att beakta omständigheter och bevisning som åberopats av parterna under skiljeförfarandet,

2.5. baserat skiljedomen på vittnesbevisning som inte borde ha tillåtits,

2.6. i strid med parternas överenskommelse och reglerna för Stockholms Handelskammarens Skiljedomsinstitut berövat GNSS möjligheten att utföra sin talan och få en rättvis prövning,

2.7. på ett otillbörligt sätt beaktat tredje mans, ryska statens, intressen.

3. Skiljenämndens agerande i angivna situationer (punkterna 1 och 2) innefattar i vart fall fel i handläggningen som sannolikt inverkat på utgången i tvisten. Skiljenämnden har även begått fel i handläggningen genom bristande materiell processledning som lett till att GNSS inte haft möjlighet att utföra sin talan. Skiljedomen ska därför upphävas enligt 34 § första stycket 6 LSF.

4. GNSS har protesterat mot skiljenämndens sätt att handlägga tvisten. GNSS har framfört upprepade invändningar under skiljeförfarandet såväl muntligen som skriftligen till skiljenämnden. GNSS har inte accepterat skiljenämndens förfarande genom att delta i förhandlingen i december 2006. Någon preklusion har därför inte inträtt.

Tenex

1. Skiljenämnden har inte gjort någon straffrättslig bedömning i skiljedomen och domen är inte ogiltig.

2-3. Skiljenämnden har inte överskridit sitt uppdrag. I skiljenämndens handläggning har inte förekommit några fel. För det fall behörighetsöverskridande eller handläggningsfel har förekommit har det inte påverkat utgången i målet.

4. GNSS åberopade grunder om res judicata samt otillåten skriftlig bevisning och vittnesbevisning är prekluderade.

UTVECKLING AV TALAN

GNSS

När Tenex sade upp Avtalet tillbakavisades det av GNSS och GNSS förklarade bl.a. att Tenex inte hade någon laglig grund för uppsägningen. Efter att GNSS påkallat skiljeförfarandet i november 2003 inkom GNSS med sin första skrift den 10 maj 2004 innehållande bl.a. bolagets yrkanden. Under skiljeförfarandets gång blev ett antal processuella frågor föremål för tvist mellan parterna och ett sammanträde hölls inför nämnden den 14 februari 2005. I beslut den 4 april 2005 ogillade skiljenämnden Tenex yrkande om att GNSS talan skulle avvisas på grund av bristande jurisdiktion. Vidare beslutade nämnden att GNSS ändring av talan från ett yrkande om naturauppfyllelse till ett skadeståndsyrkande skulle tillåtas, trots Tenex invändning om att skiljeförfarandet skulle avskrivas till följd av taleändringen. I beslutet bestämde skiljenämnden tiden för slutförhandling i målet till den 25 april-den 4 maj 2005. Tenex meddelade emellertid att man inte hade för avsikt att efterkomma den överenskomna tidplanen för ingivande av skriftliga vittnesutsagor och yrkade i stället att den planerade förhandlingen skulle ställas in. Trots protester från GNSS beslutade skiljenämnden att ställa in förhandlingen.

Den 24 maj 2005 informerade Tenex skiljenämnden om att förundersökningar inletts av åklagare i Ryssland och USA. Förundersökningarna påstods vara riktade mot bl.a. personer verksamma i eller med intressen i GNSS respektive Tenex. I realiteten gällde brottsmisstanken i USA huvudsakligen skattebrott och förskingring och hade inget samband med GNSS eller någon person involverad i skiljeförfarandet. Förundersökningen i Ryssland syftade till att återuppta en utredning utförd av Russian Accounts

Chamber år 2002 rörande försäljningen av 38 procent av aktierna i GNSS från Tenex till de nuvarande ägarna av GNSS. Den ursprungliga utredningen bekräftade att försäljningen av aktierna i GNSS hade gått rätt till. Alla misstankar om oegentligheter riktade mot företrädarna för GNSS, Tenex och det ryska atomministeriet avfärdades i utredningen. Den nya utredningen var i realiteten en förevändning för att sätta press på GNSS i skiljeförfarandet. Tenex reserverade sig för att uppgifter som framkom i förundersökningarna skulle kunna få betydelse för Tenex talan i skiljeförfarandet.

I svarsskrift den 4 juli 2005 förklarade GNSS att förundersökningarna saknade all relevans för den sak som var föremål för prövning i skiljeförfarandet samt att skiljenämnden i vilket fall som helst saknade behörighet att pröva de frågor som var föremål för förundersökningarna. GNSS har aldrig avvikit från denna inställning.

Skiljenämnden bestämde ny tid för slutförhandling till den 22 oktober-den 1 november 2005. Även denna gång hemställde Tenex att förhandlingen skulle ställas in och yrkade att målet skulle vilandeförklaras i avvaktan på avgöranden i de ryska och amerikanska brottmålsprocesserna. Trots invändningar från GNSS beslutade skiljenämnden återigen att ställa in förhandlingen.

Efter diskussioner i oktober 2005 beslutade skiljenämnden i november, mot GNSS uttryckliga vilja, att skiljeförfarandet skulle delas upp i tre delar i syfte att kunna genomföra en slutförhandling i målet. Den första delen skulle avse ansvar för kontraktsbrott och frågan om kvalificering av Avtalet som köpeavtal eller som annat avtal. Förutsatt att den första förhandlingen inte resulterade i en slutlig ogillande dom skulle en andra förhandling hållas om skadeståndets storlek. För det fall skiljenämnden skulle finna att den eventuella nya dokumentation som gavs in av Tenex skulle tillåtas som bevisning, skulle en förhandling om Avtalets giltighet eller ogiltighet hållas i december 2006, om skiljenämnden fann detta erforderligt. Den tredje förhandlingen i målet var således villkorad. Parterna skulle därför lägga fram allt material till aprilförhandlingen eftersom den första och eventuellt den andra domen skulle kunna bli de slutliga domarna. I vart fall innebar den tredelade strukturen att utrymmet för att ge in bevisning i december 2006 var mycket begränsat. GNSS skulle aldrig ha gått med på den tredelade

strukturen om den skulle ha inneburit att allt material skulle komma att tas upp igen och omprövas av skiljenämnden. GNSS hade i stället föreslagit ett tvådelat förfarande.

Skiljenämnden meddelade den 31 augusti 2006 en dom avseende ansvarsfrågan. Trots tidigare överenskommelse mellan parterna och skiljenämnden behandlades inte frågan om kvalificering av Avtalet i domen. Vid förhandlingen om skadeståndets storlek i september 2006 försökte Tenex åter att argumentera i frågan om ansvar trots att denna fråga redan slutligt avgjorts. GNSS protesterade mot Tenex försök att återuppta frågan.

I december 2006 ingav Tenex en inlägga om Avtalets ogiltighet m.m. jämte 460 bilagor utgörande dokumentation med påstådd anknytning till förundersökningarna. Inlagan var för sent ingiven. Bilagorna kom först den 5 december 2006. GNSS motsatte sig, i enlighet med sin tidigare inställning, att dokumentationen skulle tillåtas eftersom den inte var relevant för skiljeförfarandet, inte var ny i den mening som parterna och skiljenämnden tidigare definierat vid sammanträdet den 28 oktober 2005 och då den inte getts in i rätt tid. GNSS invände även mot att förhandlingen skulle äga rum på den grunden att de frågor som skulle behandlas enligt Tenex uppfattning var sådana frågor som skiljenämnden inte hade behörighet att behandla på grund av den straffrättsliga karaktären (det som Tenex benämnde "den svekfulla planen"). Skiljenämnden tillät emellertid dokumenten som ny bevisning. Beslutet innehåller inte något resonemang om huruvida det var fråga om ny bevisning. I den slutliga skiljedomen ogillade skiljenämnden de argument och de dokument som Tenex stödde sig på angående den svekfulla planen. Trots det fann skiljenämnden att det skulle strida mot tro och heder att åberopa Avtalet eftersom ingen, utom medlemmarna i den påstådda kriminella gruppen, kände till att GNSS inte kontrollerades av Tenex.

1. Skiljedomen är ogiltig till följd av att frågor av straffrättslig karaktär har avgjorts

Det är endast dispositiva tvistemål som kan bli föremål för skiljeförfarande. Att parterna ska kunna förfoga över tvisteföremålet är grundläggande för skiljeförfarandet. Principen om partsautonomi innebär också att några tredjemansintressen inte ska kunna påverka skiljenämndens bedömning av tvisten. Straffrättsliga frågor kan således inte underställas en skiljenämnds prövning. Karaktäristiskt för straffrättsliga frågor är att

tredjemansintressen ligger i fokus. Trots denna grundläggande princip har skiljenämnden grundat skiljedomen på det förhållandet att tredje mans, ryska statens, intresse har trätts förnär genom ett påstått brott, svikligt förledande, riktat mot den ryska staten. Skiljenämnden hade redan tidigare i domen slagit fast att det svikliga förledandet inte var riktat mot Tenex genom dess behöriga företrädare. Således måste skiljenämnden ha avsett att förledandet riktade sig mot ryska staten. Skiljenämnden har, genom att finna att det skulle strida mot tro och heder att göra Avtalet gällande på grund av att det påstådda sveket mellan GNSS och Tenex inte var känt av den ryska staten, avgjort en fråga av straffrättslig karaktär. Enligt skiljenämnden skulle GNSS tillsammans med Tenex, ha gjort sig skyldig till svikligt förledande till förfång för den ryska staten. GNSS skulle därför inte gynnas av Avtalet. Skiljenämnden har genom sitt agerande avgjort en fråga som enligt svensk rätt inte kan avgöras av en skiljenämnd.

2. Uppdragsöverskridanden

Skiljenämndens mandat styrs av skiljeavtalet samt uppdraget genom parternas dispositioner. Skiljenämnden är bunden av detta. Skiljenämnden har i ett stort antal fall överskridit uppdraget varför den slutliga skiljedomen ska upphävas.

2.1. Res judicata

Uppdelningen av skiljeförfarandet i tre delar fick till följd att skiljenämnden i domen den 31 augusti 2006 tog ställning till ett antal frågor som argumenterats för vid förhandlingen i mars-april 2006. Bland dessa frågor ingick även Tenex talan om Avtalets ogiltighet. Skiljenämnden bedömde och grundade domen på allt det processmaterial som fanns vid tiden för domen. Domen har inte klandrats. Genom domens rättskraft har skiljenämnden på grund av res judicata varit förhindrad att återuppta och ompröva sitt tidigare ställningstagande i domen. Trots detta har skiljenämnden i den slutliga domen tagit upp och ändrat sitt tidigare ställningstagande i fråga om avtalets giltighet, ägande och kontroll i GNSS.

Skiljenämnden har i domen i augusti funnit att frågan om Tenex kontroll av GNSS saknade betydelse för Tenex skyldighet att fullgöra sina förpliktelser enligt Avtalet.

Vidare har skiljenämnden funnit att Tenex fortsatt att fullgöra Avtalet under närmare ett års tid efter det att Tenex sålt hela sitt innehav i GNSS. Efter försäljningen har Tenex inte kunnat utöva inflytande över bolaget. Skiljenämnden har vidare funnit att Tenex var bundet vid Avtalet. För att komma till slutsatsen i augustidomen att Avtalet kunde göras gällande mot Tenex, och att Tenex var skadeståndsskyldigt på grund av de avbrutna leveranserna till GNSS, har skiljenämnden således beaktat samma fakta som i den slutliga domen.

De omständigheter som skiljenämnden grundade sina slutsatser på i den slutliga domen och som sedan lång tid var kända för skiljenämnden var särskilt följande. Aktierna i GNSS köptes av Pismenny genom bolaget TKST, och han kontrollerade TKST personligen. Pismenny överlät aktierna i GNSS från TKST till Texi inc. som kontrollerades av hans familj. Pismenny hade uppfattningen att han inte var skyldig att inneha aktierna i GNSS, eller på annat sätt agera, i Tenex eller den ryska statens intresse. Tenex bestred Pismennys uppfattning och ansåg sig inte förpliktad att efterleva avtalet.

Två av de grunder som åberopades av Tenex till bestridande av skadeståndsskyldighet vid förhandlingen i mars-april 2006 stödjer sig på omständigheterna kring Pismennys ägande och kontroll av GNSS. Vid förhandlingen åberopade Tenex två vittnesmål (Smirnov och Yampolsky) beträffande Pismennys ägande i GNSS och den inverkan som detta hade på Tenex skyldighet att fullgöra avtalet. Enligt vittnesmålen vidtog Smirnov, efter sitt tillträde som verkställande direktör för Tenex 2002, en fullständig utredning om ägandet av GNSS. Utredningen visade att Pismenny kontrollerade majoriteten av aktierna i GNSS och Smirnov begärde att Pismenny skulle återlämna kontrollen av GNSS till Tenex. Smirnovs begäran grundades på rapporten från Russian Accounts Chamber, som enligt honom funnit att Pismenny var skyldig att återlämna kontrollen av GNSS på Tenex begäran. Enligt vittnesmålen förklarade Pismenny att Russian Accounts Chamber funnit att det inte fanns något otillbörligt i hans ägande, att Tenex ägande i GNSS var ogiltigt och att han inte var skyldig att återlämna kontrollen till Tenex. Mot denna bakgrund sålde Tenex resterande aktieinnehav till Pismenny. Följaktligen var samtliga omständigheter kring TKST:s rättmätiga ägande av aktierna i GNSS, TKST:s senare överlåtelse av dessa aktier till Texi inc. och avsaknaden av ett

avtal som reglerade en överlåtelse av dessa aktier till Tenex, kända sedan lång tid vid tidpunkten för förhandlingen i december 2006.

Vid förhandlingen i mars-april 2006 åberopade Tenex omständigheter kring Pismennys köp av aktierna i GNSS, liksom Tenex senare beslut att sälja sin andel i GNSS till Pismenny, till stöd för att Avtalet inte skulle anses vara gällande mot Tenex. I domen i augusti bedömde skiljenämnden två skilda påståenden från Tenex som grundade sig på båda dessa omständigheter. Båda invändningarna ogillades av skiljenämnden. Skiljenämnden fann i den första domen att Avtalet kunde göras gällande mot Tenex och ogillade således påståendet om att Tenex kunde undgå sina avtalsrättsliga förpliktelser eftersom, Pismenny och inte Tenex, ägde och kontrollerade GNSS. Att denna fråga, med tillhörande bevisning, noggrant beaktats och bedömts av skiljenämnden framgår tydligt av skiljemannen Lebedevs skiljaktiga mening. Det står således klart att skiljenämnden i domen rättskraftigt avgjort frågan om Tenex "kontroll" av GNSS har inverkat på GNSS möjligheter att göra Avtalet gällande mot Tenex.

Skiljenämnden har varit förhindrad på grund av res judicata att återuppta och ånyo bedöma frågan om "kontroll". Den fråga om kontroll som prövades vid förhandlingen i mars-april 2006 är densamma som prövades vid förhandlingen i december 2006. I den slutliga domen fann skiljenämnden på grundval av samma omständigheter att Avtalet inte kunde göras gällande mot Tenex.

2.2. Otillåten skriftlig bevisning

Skiljenämndens beslut den 11 november 2005 innebar att ingen bevisning fick ges in efter den 1 december 2006. Skiljenämnden och parterna avsåg med beslutet att Tenex löpande skulle förse GNSS och skiljenämnden med bevisning som kom fram i förundersökningen och att "ny" bevisning på själva slutdagen inte skulle omfatta mer än något eller några dokument. En grundläggande förutsättning var att den bevisning som eventuellt skulle komma att tillåtas endast kunde utgöras av sådan som inte tidigare varit känd eller tillgänglig för Tenex. Att utrymmet för Tenex att åberopa ny bevisning varit mycket begränsat var också en nödvändig följd av den tredelade strukturen på skiljeförfarandet och den tidplan som skiljenämnden beslutat om. Bevisningen skulle

vara ny och endast omfatta den mycket begränsade frågan huruvida Avtalet tillkommit genom svikligt förledande eller inte. Skiljenämnden och GNSS fick del av dokumenten först den 6 december 2006. Merparten av den bevisning som gavs in var gammal och hade redan åberopats av Tenex i skiljeförfarandet. Skiljenämnden har, i strid med parternas överenskommelse och skiljenämndens eget beslut den 11 november 2005, tillåtit skriftlig bevisning som inte var ny. Skiljenämnden har i beslutet inte gjort någon prövning av om bevisningen var ny eller relevant eller lämnat några skäl i beslutet. Skiljenämnden har sedan grundat sin slutliga dom på sådan bevisning.

2.3. Den slutliga domen har grundats på omständigheter som inte i december 2006 åberopats till stöd för avtalets ogiltighet

Tenex har endast åberopat en grund till stöd för att Avtalet skulle vara ogiltigt, nämligen svikligt förledande. Skiljenämnden ogillade Tenex påstående om svikligt förledande. Den ansåg dock att det skulle strida mot tro och heder att göra Avtalet gällande eftersom GNSS vid tidpunkten för Avtalets ingående kände till att bolaget inte agerade i Tenex intresse. Vid förhandlingen i december 2006 åberopade inte Tenex de omständigheter som skiljenämnden satte tilltro till vid tillämpningen av 33 § avtalslagen. I stället har skiljenämnden omstrukturerat Tenex talan och beaktat gammalt material som passat in från förhandlingen i mars-april 2006 och även fört in ryska staten som tredje man och dess kännedom om förhållandena. Det nya i december 2006 var enligt Tenex den s.k. svekfulla planen. En förutsättning för den svekfulla planen var att ett svikligt förledande skett. Tenex gjorde dock inte gällande att GNSS skulle ha förlett tredje man, utan att GNSS skulle ha förlett Tenex. När skiljenämnden fann att det var tredje man som förletts grundade man skiljedomen på omständigheter som Tenex inte hade åberopat. Skiljenämnden kom då att grunda den slutliga skiljedomen på bl.a. omständigheter som redan var avgjorda genom den tidigare skiljedomen.

2.4. Åberopade omständigheter och bevisning har inte beaktats

Skiljenämnden har underlåtit att beakta omständigheter och bevisning som vederlägger skiljenämndens slutsatser trots att dessa omständigheter och denna bevisning har åberopats. Dessa omständigheter och bevisning innefattar bl.a. uttryckliga förklaringar till

varför ägarförhållandena i GNSS såg ut som de gjorde, varför 1996 års avtal var tvunget att ersättas med ett nytt avtal och varför Tenex eftergav sin skuld till GNSS. Skiljenämndens slutsatser i den slutliga domen kom att strida mot skiljenämndens slutsatser i domen från augusti 2006.

Redan vid förhandlingen i mars-april 2006 var frågan om Tenex kännedom om GNSS ägande och Tenex agerande föremål för omfattande argumentation och bevisföring. I den slutliga domen angav skiljenämnden att det inte fanns någon rimlig förklaring till varför ägarförhållandena såg ut som de gjorde. Det fanns dock flera dokument som förklarade t.ex. att TKST övertagande var ett av flera alternativ för att lösa problemen med att ett bolag som mottagit UF₆ gick i konkurs. I rapporten från Russian Accounts Chamber lämnades upplysningar angående orsaken till att Texi inc. blev aktieägare.

Frågan om Tenex eftergivande av GNSS skuld var också uppe vid förhandlingen i mars-april 2006. Det fanns flera plausibla förklaringar till varför skulden efterskänktes. Frågan om eftergivandet av skulden behandlades också i rapporten av Russian Accounts Chamber samt flera andra dokument. Även Tenex egna åberopade vittnen lämnade en förklaring till eftergiften av skulden.

Skiljenämnden fann även att det inte fanns någon rimlig förklaring till varför 1996 års avtal ersattes med ett nytt avtal. Avtalet var dock såväl marknadsmässigt som gynnsamt för Tenex vid tidpunkten för dess ingående. När de bakomliggande avtalen förändrades blev det nödvändigt att även ändra och anpassa det avtal som gällde mellan parterna.

Även omständigheter och bevisning som åberopades av Tenex ignorerades av skiljenämnden. Till exempel hade, enligt Tenex, Western Contract påverkat affärsrelationerna mellan Tenex och GNSS enligt 1996 års avtal avsevärt och negativt. Detta föranledde ingåendet av det nya avtalet. Vidare förutsatte, enligt Tenex, Avtalet som var en del av det övergripande HEU-avtalet de amerikanska och ryska regeringarnas godkännande. Av den muntliga bevisningen har även framgått att parterna förhandlat om bestämmelserna i Avtalet. Tenex blev dessutom genom sitt agerande och sin passivitet

bundet av Avtalet, något som skiljenämnden konstaterade i deldomen, men ignorerade i den slutliga domen.

2.5. Otillåten vittnesbevisning

I enlighet med punkterna 28 och 29 i Arlandareglerna skulle vittnesutlåtanden som åberopats till stöd för parternas talan ges in till skiljenämnden. De personer som avgett dessa utlåtanden skulle också underkasta sig korsförhör inför skiljenämnden vid slutförhandlingen. Av Arlandareglerna följde att andra vittnesutsagor inte var tillåtna och inte kunde ligga till grund för skiljenämndens prövning av tvisten. Parternas överenskommelse i Arlandareglerna var bindande för parterna och för skiljenämnden. Reglerna kunde inte kringgås med mindre parterna träffade en överenskommelse om det, vilket inte skedde. Trots detta innehöll de dokument som gavs in och åberopades av Tenex i december 2006 ett stort antal förhör med personer i den ryska förundersökningen.

Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut har i sina nya skiljedomsregler uttryckligen angett den princip som sedan länge ansetts gälla för skiljeförfaranden, nämligen att: "Vittne eller sakkunnig, vars vittnesmål eller utsaga en part stödjer sig på, skall höras vid en förhandling." Genom skiljenämndens hantering av de aktuella vittnesutsagorna, har GNSS berövats sin möjlighet att närvara vid förhör av aktuella personer, att kontrollera riktigheten och fullständigheten av de förhørsprotokoll som åberopats, och att genom egna frågor till förhörspersonerna söka reda klarhet i de svar som lämnats samt därvid också sätta förhörspersonernas trovärdighet och uppgifternas tillförlitlighet på prov. Skiljenämnden har inte heller haft möjlighet att bedöma de lämnade uppgifterna på ett adekvat och rättssäkert sätt. Tenex har angett att de personer som förekommer i förhørsprotokollen inte åberopats som vittnen varför protokollen inte är vittnesutsagor. Förhørsprotokollen ska i stället ha åberopats som skriftlig bevisning. Det är emellertid uppenbart att förhørsprotokoll av nu aktuellt slag inte är skriftlig bevisning i den mening som parterna har avsett. Skiljenämnden har inte heller uppfattat bevisningen som skriftlig bevisning utan i stället citerat de uppgifter som personerna lämnat i förhören på samma sätt som om de hade hörts inför skiljenämnden.

2.6. GNSS har berövats möjligheten att utföra sin talan och få en rättvis prövning

Skiljenämnden har berövat GNSS möjligheten att utföra sin talan och rätten till en rättvis prövning. GNSS har inte fått möjlighet att korsförhöra de vittnen som åberopats i målet. Skiljenämnden har vidare underlåtit att på ett vederbörligt sätt utöva materiell processledning. I den slutliga domen har nämnden bortsett från deldomens rättskraft. Genom att gå utöver Tenex talan har skiljenämnden på så sätt undvikit de invändningar och juridiska argument som GNSS hade framfört. Skiljenämnden har beaktat skriftlig bevisning och vittnesutsagor på ett sätt som nämnden inte hade rätt att göra. Vidare har nämnden bortsett från omständigheter och bevisning, till viss del åberopad av båda parter, som pekade mot ett annat håll än dit skiljenämnden valde att gå. Skiljenämnden har även gjort en straffrättslig bedömning och avgjort straffrättsliga frågor. Det måste ha stått klart för skiljenämnden vilken uppfattning GNSS hade i dessa frågor när förhandlingen började i december 2006. Den uppfattning GNSS hade om processläget var befogad. Om skiljenämnden hade uppfattningen att samtliga frågor i målet var uppe till bedömning igen när förhandlingen påbörjades i december 2006 har det ålegat skiljenämnden att informera GNSS om dessa förhållanden. Detsamma har gällt för skiljenämnden, om det var vid domsskrivningen som skiljenämnden fick uppfattningen att hela målet var uppe till bedömning igen. GNSS gick med på förhandlingen, men förutsättningarna och ramen för förhandlingen var helt klara. Det var endast den begränsade frågan om den svekfulla planen som var uppe till bedömning vid slutförhandlingen.

2.7. Tredjemansintressen har beaktats

Vad som har åberopats avseende ett otillbörligt beaktande av tredjemansintresset i grunden för GNSS yrkande om ogiltigförklaring av skiljedomen åberopas också som grund för påståendet om uppdragsöverskridande.

3. Frågan om fel i handläggningen

Skiljenämndens felaktiga hantering av frågan om res judicata och förhållandet att nämnden har accepterat den otillåtna bevisningen i målet har inverkat på utgången. Detsamma gäller förhållandet att skiljenämnden har grundat den slutliga domen på

omständigheter som inte åberopats till stöd för talan och bortsett från omständigheter och bevisning som vederlade Tenex talan har inverkat på utgången. Att skiljenämnden berövat GNSS möjligheten att utföra sin talan samt behandlat straffrättsliga frågor och iakttagit tredjemansintressen har också inverkat på utgången i målet.

Ett ytterligare handläggningsfel som påverkat målets utgång var att skiljenämnden utövade en bristande materiell processledning. Skiljenämnden har haft en skyldighet att bedriva materiell processledning. Skiljenämnden har brustit i den materiella processledningen i förhållande till de grunder som Tenex har åberopat. Nämnden har i den slutliga domen gått utöver vad parterna åberopat och vad som tidigare överenskommits om omfattningen av förhandlingen i december 2006 samt underlåtit att ge GNSS möjlighet att bemöta de grunder och den bevisning på vilka skiljenämnden grundat sitt avgörande. Eftersom den bevisning som förelåg och som åberopats av Tenex på ett överväldigande sätt visade på motsatsen till skiljenämndens slutsatser i den slutliga domen har det inte funnits anledning för GNSS att argumentera eller föra bevisning i dessa frågor. Skiljenämnden har emellertid ignorerat de fakta och den bevisning som Tenex åberopat i dessa frågor. I den situationen har skiljenämnden haft skyldighet att påpeka för parterna dels att den ansåg att dessa omständigheter skulle kunna vara avgörande för skiljenämndens bedömning, dels att tidigare åberopade fakta och bevisning i frågorna inte skulle beaktas.

Skiljenämnden har vidare brustit i den materiella processledningen i förhållande till tillåtande av bevisning. Skiljenämnden beslutade felaktigt att tillåta Tenex bevisning. GNSS protesterade mot beslutet men kunde samtidigt konstatera att den åberopade bevisningen inte förändrade det förhållandet att Tenex talan om ogiltighet var utsiktslös. Eftersom skiljenämnden har sett sig oförhindrad att pröva även andra grunder än de som åberopats har den åberopade bevisningen blivit relevant. Skiljenämnden har haft en skyldighet att bereda GNSS tillfälle att åberopa argument och bevisning mot den av Tenex åberopade bevisningen.

Skiljenämnden har även brustit i den materiella processledningen i förhållande till de i den tidigare domen rättskraftigt avgjorda frågorna. Det har funnits en skyldighet att upplysa parterna om att nämnden ansåg sig oförhindrad att återuppta och ompröva sitt

tidigare ställningstagande och att den också hade för avsikt att göra en sådan omprövning. Skiljenämnden har även haft en skyldighet att upplysa parterna om att den hade för avsikt att avgöra frågor av straffrättslig karaktär.

4. Frågan om preklusion

GNSS har tydligt reagerat och invänt mot skiljenämndens hantering av de frågor som grundar GNSS klandertalan. GNSS har vid upprepade tillfällen protesterat mot all den bevisning Tenex gett in i december 2006. I svaret till skiljenämnden anfördes att ingen bevisning skulle tillåtas. Det har emellertid inte varit möjligt för GNSS att i förväg gissa att skiljenämnden i den slutliga domen skulle komma att begå en rad flagranta fel i strid mot grundläggande bestämmelser om skiljeförfaranden och svensk rätt. GNSS har, förutom i de fall där GNSS protesterat, i vissa delar således inte haft anledning eller möjlighet att framställa invändning mot skiljenämndens hantering förrän den slutliga domen meddelades.

GNSS har deltagit i förhandlingen i december 2006 under protest. Det är riktigt att GNSS ansåg att förhandlingen i december 2006 skulle hållas som planerat. Bakgrunden till GNSS beslut att inte begära att förhandlingen än en gång skulle ställas in var dels att skiljeförfarandet vid denna tidpunkt pågått i drygt tre år och att Tenex tog varje tillfälle i akt att ytterligare försöka försena ett slutligt avgörande i målet, dels att GNSS förutsatte att skiljenämnden skulle hantera skiljeförfarandet i enlighet med gällande rätt, parternas överenskommelser och skiljenämndens tidigare beslut beträffande bl.a. bevisning.

Tenex

Mellan parterna fanns avtalet från 1996. Ingåendet av Western Contract innebar en förändring av den mängd UF₆, som Tenex fick sälja till GNSS. I anledning av det behövde Tenex och GNSS ingå ett nytt avtal. Tidigare bestämdes priset efter förhandling och baserat på GNSS pris till kärnkraftverket. I det nya avtalet fanns en prisformel som var fast och oberoende av slutkundens pris. Den 31 oktober 2003 utfärdade Minatom

ett direktiv där Tenex beordrades att upphöra med försäljningen till GNSS och att minska leveranserna till Western Companies. Avtalet med GNSS sades upp.

Den första tidplanen för skiljeförfarandet hölls inte av någon av parterna och skiljenämnden beslutade därför om en senarelagd slutförhandling. Det var inte fråga om att Tenex vägrade att delta. Under skiljeförfarandet, den 2 maj 2005, greps en tidigare Minatom-minister, Evgeniy Adamov, av polis i Schweiz. Han hölls i förvar på begäran av amerikanska myndigheter. Tenex informerade skiljenämnden om att Adamov hade anhållits av amerikansk federal åklagare misstänkt för förskingring av nio miljoner USD. Tenex pekade på samband mellan förskingringen och ägandet av GNSS som kunde ha betydelse i skiljeförfarandet. De förskingrade pengarna kunde ha använts för att få kontroll över GNSS. Senare i maj 2005 informerade Tenex skiljenämnden om att ryska brottsutredningar hade inletts som kunde påverka Tenex försvar i skiljeförfarandet. Tenex förbehöll sig rätten att åberopa alla omständigheter som kunde komma fram genom de amerikanska och ryska brottsutredningarna.

Den 30 maj 2005 bestämde skiljenämnden tid för slutförhandling och senaste dag för ingivande av bevisning. Skiljenämnden gjorde särskilt förbehåll om att "ytterligare dokument" som part vill ge in senare med anledning av brottsutredningarna kan komma att tillåtas. I september 2005 begärde Tenex vilandeförklaring av skiljeförfarandet och beskrev huvuddragen av det som senare kom att kallas "den svekfulla planen". Slutförhandlingen sköts upp och i stället hölls ett planeringsmöte den 28 oktober 2005. Tenex ville ha en vilandeförklaring av skiljeförfarandet för att kunna ta fram mer bevisning. Vid planeringssammanträdet förde Tenex också ett rättsligt resonemang om varför omständigheterna kan leda till att Avtalet är ogiltigt enligt bl.a. 30 och 33 §§ avtalslagen. GNSS motsatte sig en vilandeförklaring. Skiljenämnden tog själv upp frågan om en uppdelning av förfarandet och försökte få parterna att komma överens. Tenex förslög en tredelning av förfarandet, vilket GNSS motsatte sig. GNSS insisterade på ett slutdatum för ny bevisning. GNSS enda krav vid planeringssammanträdet var att det skulle finnas en slutdag och datum för slutförhandling. Rätten att åberopa bevisning begränsades inte i förväg.

Efter skiljenämndens dom den 31 augusti 2006 återstod att döma över frågorna om Avtalets karaktär, ansvarsbegränsningar i Avtalet, frågan om eventuellt skadestånds storlek och huruvida Avtalet var ogiltigt. Förhandlingen i september 2006 om storleken av ett eventuellt skadestånd föranledde ingen dom eftersom skiljenämnden avvaktade förhandlingen om Avtalets ogiltighet. Tenex påminde skiljenämnden om att man fortfarande hade rätt att få ogiltighetsinvändningen prövad. Tenex inlaga om Avtalets ogiltighet skickades, tillsammans med ett rättsutlåtande och 460 dokument, med en budfirma den 1 december 2006. Inlagan var uppdelad i fyra huvudavsnitt.

1. Status i de amerikanska och ryska brottsutredningarna.
2. Sammanfattning av händelserna före och kring ingåendet av Avtalet: "the fraudulent scheme" eller "den svekfulla planen".
3. Genomgång av händelseförloppet och Tenex bevisning för den svekfulla planen.
4. Rättslig analys varför de åberopade omständigheterna innebar att avtalet var ogiltigt.

I första hand åberopade Tenex svek enligt 30 § avtalslagen. Tenex hade blivit svikligen förlett att ingå Avtalet. I andra hand åberopades att det skulle strida mot tro och heder enligt 33 § avtalslagen för GNSS att få åberopa Avtalet. Avtalet utgjorde del av den svekfulla planen och GNSS företrädare kände till detta vid Avtalets ingående. I tredje, fjärde och femte hand åberopades förutsättningsläran, pactum turpe och public policy.

Tenex åberopade således fem rättsliga grunder enligt vilka Avtalet var ogiltigt som ett resultat av omständigheterna före och vid Avtalets ingående. Omständigheterna kallades för den svekfulla planen. Tenex åberopade alla omständigheterna i den svekfulla planen för Avtalets ogiltighet. Under skriftväxlingen om ogiltighetsinlagan invände GNSS att rättsutlåtandet inte fick beaktas då det inte var ett bevis, att ogiltighetsinlagan var för sent ingiven och att bevisningen inte var ny och inte heller relevant. Tenex bestred invändningarna bl.a. under åberopande av att bevisningen hade lämnats i rätt tid enligt Arlandareglerna och att det inte fanns något krav på att åberopad bevisning skulle ha varit otillgänglig för Tenex tidigare. GNSS inställning var att oavsett vad skiljenämnden kom fram till beträffande en förhandling i december 2006 så måste en slutdom meddelas därefter.

1. Skiljenämnden har inte tagit upp och avgjort frågor av straffrättslig karaktär

Skiljenämnden gjorde inte någon straffrättslig bedömning utan prövade bara om de faktiska omständigheter som Tenex hade åberopat ledde till att Avtalet var ogiltigt enligt 33 § avtalslagen. Det har inte någon betydelse att omständigheterna som bedömdes också kunde utgöra ett brott så länge som någon något straffansvar inte döms ut. Skiljenämnden har inte tagit hänsyn till något tredjemansintresse. Den prövade inte om svikligt förledande förelåg vid prövningen enligt 33 § avtalslagen. Skiljenämnden prövade den av Tenex åberopade omständigheten att alla inom Tenex, utom de som var inblandade (den s.k. Gruppen), trodde att TKST agerade i Tenex intresse och att GNSS därför kontrollerades av Tenex och Minatom när avtalet ingicks. Det är ovetskapen hos alla på Tenex, utom den enda person som var delaktig i den svekfulla planen, som vägs in i skiljenämndens bedömning. Det innebär inte att skiljenämnden tog hänsyn till deras intressen. Skiljenämndens domslut gällde bara avtalsförhållandet mellan Tenex och GNSS och innebar att GNSS inte fick åberopa Avtalet mot Tenex. Den bedömning skiljenämnden har gjort av relevanta omständigheter är en materiell fråga.

2.1. Res judicata

Skiljenämnden behandlade helt olika rättsliga grunder för ogillandet i domen i augusti 2006 jämfört med i den slutliga domen. I den första domen, som ska ses som en mellanlandning, behandlades sex av Tenex totalt åtta åberopade ogillandegrunder. Skiljenämnden övervägde bl.a. huruvida det fanns ett villkor i Avtalet som innebar att Tenex endast fick sälja UF₆ genom GNSS så länge detta bolag var en juridisk person "kontrollerad av Tenex", dvs. så länge Tenex ägde minst 25 procent i GNSS. I den frågan kom skiljenämnden fram till att ett sådant villkor inte blivit en del av Avtalet. Däremot var det aldrig fråga om att pröva om Avtalet var giltigt eller ogiltigt. Den frågan lade Tenex fram för skiljenämndens bedömning först genom inlagan om Avtalets ogiltighet den 1 december 2006 och då inte som ett yrkande utan som en bestridandegrund. I domen i augusti 2006 prövades inte frågan om betydelsen av Tenex kontroll av GNSS i förhållande till Avtalets giltighet utan i förhållande till avtalstolkningsfrågan om det fanns ett villkor i Avtalet att Tenex skulle äga minst 25 procent i GNSS för att leverera till GNSS. I den slutliga domen prövades, såsom en bestridandegrund, om Avtalet var

ogiltigt, bl.a. på grund av att det skulle strida mot tro och heder för GNSS att åberopa Avtalet mot bakgrund av bolagets vetskap vid Avtalets ingående om den svekfulla planen.

GNSS invändning om res judicata är prekluderad. GNSS gjorde ingen invändning om res judicata vare sig i brevet till skiljenämnden den 6 december 2006 eller under förhandlingen i december 2006.

2.2. Den skriftliga bevisningen var tillåten

Skiljenämndens beslut den 11 november 2005 syftade inte till att begränsa vilken bevisning som skulle få ges in utan till att ange när bevisningen senast skulle ges in. Tenex hade rätt att åberopa all bevisning av betydelse för frågan om Avtalets ogiltighet till och med den 1 december 2006. Frågan om tillåtande av bevisningen och om relevansen av bevisningen skulle skiljenämnden sedan avgöra. Vid planerings-sammanträdet den 28 oktober 2005 behandlades frågor om relevansen av den bevisning som Tenex ville åberopa för frågan om Avtalets ogiltighet, vid vilken tidpunkt Tenex skulle få åberopa bevisningen i fråga, och när en eventuell tredje förhandling om Avtalets ogiltighet skulle hållas. Parterna nådde ingen överenskommelse vid planerings-sammanträdet utan det överläts åt skiljenämnden att besluta. Med ny bevisning avsågs bevisning som inte tidigare hade getts in. Redan i maj 2005 förbehöll sig Tenex rätten att åberopa såväl alla kända som tillkommande relevanta omständigheter. Skiljenämnden förklarade att den senare skulle bestämma om ytterligare dokument skulle tillåtas på grund av brottmålen i Ryssland och USA. Nämnden markerade vid planerings-sammanträdet att den inte i förväg ville begränsa sin diskretionära rätt att tillåta bevisning. Tenex kunde inte ge in dokument förrän man förstod och kunde förklara deras relevans som bevis. Avgörande bevisning var tillgänglig först i ett sent skede. Skiljenämnden delade Tenex uppfattning och tillät bevisningen.

Klandergrunden är prekluderad. GNSS invände i allmänna ordalag att bevisningen inte var ny, men gjorde inget försök att identifiera vilka dokument som sedan tidigare varit tillgängliga för Tenex.

2.3. Den slutliga domen grundas på omständigheter som hade åberopats till stöd för avtalets ogiltighet

Antalet omständigheter som Tenex anförde för skiljenämnden var mycket stort och kallades "den svekfulla planen". Från dessa omständigheter identifierade Tenex de särskilda rättsfakta som skulle läggas till grund för att Avtalet skulle förklaras för ogiltigt. Till dessa rättsfakta hörde bl.a. att Tenex hade blivit svikligt förlett, men även att Tenex ingick Avtalet i tron att GNSS kontrollerades av Tenex, att GNSS visste om detta, att GNSS dolde att Avtalet i själva verket ingick i den svekfulla planen. Den svekfulla planen var ett samlingsord för de åberopade omständigheterna medan svikligt förledande, dvs. 30 § avtalslagen, endast var en av fem åberopade bestridande-grunder. Tenex gjorde inte gällande svikligt förledande i fråga om 33 § avtalslagen. I stället åberopade Tenex att Avtalet utgjorde del i den svekfulla planen och att GNSS företrädare kände till detta vid Avtalets ingående. Tenex åberopade särskilt att 33 § avtalslagen till skillnad från 30 § avtalslagen, inte för sin tillämpning krävde något orsakssamband mellan GNSS agerande och Tenex ingående av avtalet. Det räckte med GNSS vetskap om de omständigheter under vilka avtalet ingicks och de omständigheter som ledde till Avtalets undertecknande.

I domskälen om Avtalets ogiltighet började skiljenämnden med att behandla den första bestridande-grunden ogiltighet i enlighet med 30 § avtalslagen och kom fram till att Tenex inte kunde anses ha blivit svikligt förlett att ingå Avtalet. Skiljenämnden gick sedan vidare och prövade om samma faktiska omständigheter kunde medföra att Avtalet var ogiltigt enligt någon av de andra rättsliga grunder som Tenex hade åberopat. Den första av dessa att prövas var Tenex ståndpunkt att samma omständigheter medförde Avtalets ogiltighet enligt 33 § avtalslagen. Skiljenämnden prövade ingående den av Tenex åberopade svekfulla planen och fann att Tenex hade bevisat sina påståenden och, mot bakgrund av dessa, att det skulle strida mot tro och heder för GNSS att åberopa Avtalet. GNSS talan skulle därför ogillas. Skiljenämnden var vid tillämpningen av 33 § avtalslagen klar över att det inte var fråga om att pröva huruvida Tenex svikligt förletts att ingå Avtalet. Tenex bestrider att skiljenämnden i sin bedömning har likställt Tenex med den ryska staten eller tagit hänsyn till något tredjemansintresse.

2.4. Åberopade omständigheter och bevisning har beaktats

Frågor som rör bevisvärdering är materiella och kan inte bli föremål för omprövning av domstol. GNSS klander i denna del avser bevisvärderingen. Det enda stöd för GNSS påstående att omständigheter och bevisning har ignorerats är GNSS uppfattning att skiljenämndens slutsatser borde ha blivit annorlunda.

Frågan om avtalets ogiltighet skulle behandlas vid den sista förhandlingen i december 2006 och den behandlades endast vid det tillfället. Den slutliga skiljedomen är grundad på omständigheter och bevisning som lades fram för skiljenämnden. Skiljenämnden har inte underlåtit att beakta omständigheter och bevisning som åberopats av parterna. Tenex åberopade en omfattande bevisning. GNSS åberopade inte någon bevisning vid decemberförhandlingen. Om GNSS hade ansett att bevisning från mars-aprilförhandlingen var relevant hade GNSS, i enlighet med skiljenämndens beslut, haft möjlighet att åberopa den bevisningen vid decemberförhandlingen. Skiljenämndens slutsatser i den slutliga domen är riktiga.

2.5. Det har inte varit fråga om otillåten vittnesbevisning

Parterna hade genom punkten 25 i Arlandareglerna kommit överens om att det inte skulle finnas några begränsningar för att åberopa bevisning, eller för skiljenämnden att beakta bevisning, i skiljeförfarandet. Det skulle vara tillåtet att åberopa bevisning i vilken form som helst och skiljenämnden hade rätt att avgöra vilken relevans eller vikt som skulle läggas vid bevisningen. För det fall en part ville åberopa ett vittne fanns det särskilda bestämmelser i punkterna 28-32 i Arlandareglerna, som bl.a. innebar att vittnet som skulle höras i förväg skulle lämna in en vittnesutsaga. De personer som förekom i förhörsprotokollen åberopades inte som vittnen utan som skriftlig bevisning. Förhörsprotokollen är inte vittnesutsagor.

Vad skiljenämnden gjorde var att tillåta skriftlig bevisning som åberopades av en av parterna. Att tillåta bevisning som åberopades av en part berövar inte den andra parten möjligheten att åberopa egen bevisning.

Klandergrunden är prekluderad. Eftersom GNSS inte invände mot förhörsprotokollen eller begärde några egna förhör måste GNSS anses ha accepterat att förhörsprotokollen tilläts som bevisning.

2.6. GNSS har inte berövats möjligheten att utföra sin talan och få en rättvis prövning

Skiljenämnden har hållit sig inom ramen för parternas talan och har inte omprövat tidigare domslut. Det har inte varit fråga om bristande materiell processledning. GNSS fick möjlighet att utföra sin talan och fick en rättvis prövning.

Tenex har i denna del hänvisat till vad som redan har anförts ovan (avsnitten 1, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 och 3).

2.7. Tredje mans intressen har inte beaktats

Tenex har i denna del hänvisat till vad som redan har anförts ovan om tredje man (avsnitt 1).

3. Handläggningsfel

Skiljenämndens agerande i de avseenden som åberopats av GNSS har inte inneburit fel i handläggningen. I dessa delar hänvisas till vad som anförts ovan. När det gäller frågan om materiell processledning framhålls följande.

Skiljenämnden har inte brustit i den materiella processledningen. Tenex hade, främst i inlagan om Avtalets ogiltighet och vid förhandlingen, presenterat sina ogiltighetsinvändningar. Skiljenämnden gav GNSS tillfälle att bemöta allt som Tenex lade fram. GNSS hade också bemött samtliga invändningar och hade alla möjligheter att utföra sin talan i de frågor som bedömdes i den slutliga domen. Frågan om Avtalets ogiltighet enligt 33 § avtalslagen diskuterades och argumenterades under lång tid såväl före som vid den muntliga förhandlingen. GNSS hade inte invänt mot eller bemött något specifikt bevis eller dokument som getts in av Tenex till stöd för påståendet att Avtalet var ogiltigt. GNSS valde medvetet att bemöta denna grund uteslutande med rättsliga ar-

gument och utan att föra bevisning i sak. I den situationen fanns det inte någon anledning för skiljenämnden att tro att parterna hade olika uppfattning om vad som skulle prövas vid förhandlingen i december 2006.

GNSS hade också möjlighet att få den sista förhandlingen uppskjuten för att förbereda sitt försvar i den omfattning GNSS önskade. Även vid planeringssammanträdet den 28 oktober 2005, där den fortsatta tidplanen diskuterades, var skiljenämnden angelägen om att GNSS skulle få tillräckligt med tid för att förbereda sitt försvar inför den muntliga förhandlingen om Avtalets ogiltighet. I ett internationellt skiljeförfarande är skyldigheten att bedriva materiell processledning mycket begränsad. Detta gäller i synnerhet om båda parterna har processerfarna ombud.

4. Frågan om preklusion

I denna del hänvisas till vad som anförts ovan under avsnitten 2.1, 2.2. och 2.5.

DOMSKÄL

Utredningen

Hovrätten har avgjort målet efter huvudförhandling. På begäran av GNSS har advokaten Andrew K. Fletcher hörts som vittne. Parterna har åberopat omfattande skriftlig bevisning.

Hovrättens bedömning

Är skiljedomen ogiltig?

GNSS har gjort gällande att skiljedomen är ogiltig till följd av att skiljenämnden har tagit upp och avgjort frågor av straffrättslig natur i domen.

Parter kan ingå skiljeavtal om frågor som är dispositiva. Tvister som rör sådana frågor betecknas som skiljedomsmissiga, till skillnad från indispositiva frågor som är icke

skiljedomsmissiga. Hänsynen till tredje mans och det allmännas intressen kan göra en tvist indispositiv och därmed icke skiljedomsmissig. Det anses att dessa intressen måste göra sig gällande på ett mer märkbart sätt för att tvisten ska anses icke skiljedomsmissig. Om en skiljedom endast på ett mer avlägset sätt berör utomstående intressen av enskild eller samhällelig natur utgör det knappast tillräcklig grund för att förbjuda skiljeförfarande (se Lars Heuman, Skiljemannarätt, 1999, s. 156). Enligt 33 § LSF är en skiljedom ogiltig om den innefattar prövning av en fråga som enligt svensk rätt inte får avgöras av skiljemän.

Om man inledningsvis ser på skiljedomens domslut kan konstateras att skiljenämnden har ogillat GNSS samtliga yrkanden. GNSS yrkanden i skiljeförfarandet innebar att skiljenämnden skulle bekräfta att Avtalet hävdades ett visst datum samt att Tenex skulle utge visst skadestånd. Domslutet som sådant innehåller således inte något som kan anses innebära att en fråga av straffrättslig natur har avgjorts av skiljenämnden.

Enligt GNSS ska skiljenämnden ha grundat domen bl.a. på det förhållandet att ryska statens intressen har trätts förnär. Skiljenämnden ska ha funnit att det varit fråga om ett svikligt förledande till förfång för den ryska staten.

Skiljenämnden har i domskälen uttryckligen angett att man har prövat om Avtalet skulle vara ogiltigt med en tillämpning av 33 § avtalslagen. Skiljenämnden har utförligt redovisat bestämmelsens förutsättningar och de olika omständigheter som den har lagt till grund för sin bedömning i denna del. Skiljenämnden har vidare ingående redovisat sina slutsatser och kommit fram till bedömningen "att de omständigheter under vilka GNSS-Tenexavtalet ingicks var sådana att det, med vetskap om dessa omständigheter skulle strida mot tro och heder att åberopa GNSS-Tenexavtalet". Skiljenämnden fann vidare att "eftersom GNSS kände till dessa omständigheter när GNSS-Tenexavtalet ingicks, kan GNSS inte förlita sig på avtalet".

Kärnan i bestämmelsen i 33 § avtalslagen är att omständigheterna vid rättshandlingens tillkomst ska ha varit sådana att det med kännedom om dem skulle strida mot tro och heder att göra den gällande.

När det gäller vilka omständigheter skiljenämnden har syftat på i sin bedömning, har nämnden funnit att det fanns "omständigheter som negativt påverkade Tenex intressen och utsikter inom ett visst område av dess ekonomiska verksamhet, såsom dess rätt till aktier och utdelning samt marknadsföringen och prissättningen för den vara som levererades av Tenex". Nämnden fann vidare att bland annat "var GNSS-Tenexavtalet i sig mindre fördelaktigt för Tenex än 1996 års Avtal". Nämnden kunde inte finna att någon rimlig förklaring hade getts till att det skulle ha varit i Tenex intresse att ersätta 1996 års Avtal med GNSS-Tenexavtalet. Nämnden drog slutsatsen, "att den enda anledningen till att Tenex ingick GNSS-Tenexavtalet var att Tenex trodde att GNSS var ett av den ryska staten helägt bolag (genom TKST och Tenex) och kontrollerat av Tenex och/eller Minatom". Skiljenämnden har vidare i sin bedömning i domen uttryckligen angett att det var GNSS som kände till omständigheterna och var den som inte kunde förlita sig på Avtalet.

Hovrätten finner att det, i den bedömning som skiljenämnden har gjort, inte kan anses ha ingått någon form av straffrättslig bedömning. Bedömningen måste i stället anses avse förutsättningarna enligt avtalslagen. Inte heller i övrigt kan GNSS anses ha visat att skiljenämnden har tagit upp och avgjort frågor av straffrättslig karaktär eller beaktat ryska statens intressen.

Skiljedomen är således inte ogiltig.

Har skiljenämnden överskridit sitt uppdrag?

Frågan om res judicata (2.1)

GNSS har gjort gällande att skiljenämnden har grundat skiljedomen på samma omständigheter som bedömts och avgjorts i skiljedomen i augusti 2006.

Till följd av det uppdelade skiljedomsförfarandet har, förutom den nu klandrade domen, en tidigare skiljedom meddelats. Enligt beslutet om uppdelningen av förfarandet skulle först kontraktsansvar och Avtalets karaktär behandlas, därefter storleken på skadeståndet och eventuellt, i en sista del, Avtalets giltighet eller ogiltighet.

I den första domen förklarade skiljenämnden i domslutet "att de grunder som Tenex har åberopat till sitt försvar och som har behandlats ovan, inte befriar Tenex från sitt kontraktsrättsliga ansvar enligt GNSS-Tenexavtalet". För att kunna förstå det närmare innehållet i domslutet är det således nödvändigt att läsa det i förhållande till skiljedomens skäl. Av skälen framgår att skiljenämnden prövat följande av Tenex åberopade grunder när det gäller sakförhållandena.

1. Försäljning av UF₆ enligt Avtalet åtnjöt inte längre godkännande av USA:s och Rysslands regeringar, vilket var ett krav enligt HEU-avtalet.
2. GNSS var inte längre berättigat att köpa UF₆ från Tenex och Tenex var inte längre berättigat att sälja det till GNSS.
3. Tenex hade enligt svensk lag rätt att säga upp försäljningen till GNSS på grund av "viktiga skäl".
4. Uppsägningen av försäljningen var – eller var förorsakad av – en "Act of state" för vilken Tenex inte kan hållas ansvarig.
5. En eventuell skadeståndsskyldighet är ursäktad av force majeure enligt Avtalet.
6. Tenex förpliktelser ska i vart fall jämkas med tillämpning av 36 § avtalslagen.

I den slutliga skiljedomen ogillade skiljenämnden GNSS samtliga yrkanden. Såsom tidigare nämnts innebar yrkandena att skiljenämnden skulle bekräfta att Avtalet hävdades ett visst datum och att ett visst skadestånd skulle utgå. Skiljenämnden prövade i skiljedomen först om Avtalet var ogiltigt till följd av svikligt förledande enligt 30 § avtalslagen. Skiljenämnden gjorde i redovisningen av skälen en ingående prövning av omständigheterna och den åberopade bevisningen i målet. Nämnden kom till slutsatsen att Tenex inte kunde anses ha blivit svikligt förlett att ingå avtalet. Skiljenämnden gick sedan vidare och gjorde en bedömning av om Avtalet kunde anses ogiltigt enligt 33 § avtalslagen. Hovrätten har i tidigare avsnitt redovisat den prövning skiljenämnden har gjort i domen vid prövningen av frågan om ogiltighet med tillämpning av 33 § avtalslagen.

Som framgår av den nu lämnade redovisningen har Tenex i skiljeförfarandet framfört ett antal olika grunder för sitt bestridande av GNSS talan.

Skiljenämnden har, i enlighet med vad som bestämdes genom beslutet om ett tredelat förfarande, i den första domen behandlat det kontraktsrättsliga ansvaret. I den domen

behandlades sex av Tenex ogillandegrunder. Det var vid tidpunkten för den domen ovisst om frågan om Avtalets giltighet eller ogiltighet skulle komma att behandlas vid en sista och avslutande förhandling i december 2006.

I den andra och slutliga domen har frågan om Avtalets giltighet eller ogiltighet behandlats. En av Tenex rättsliga grunder till stöd för påståendet om att avtalet var ogiltigt ledde till bedömningen att GNSS talan i skiljeförfarandet ogillades.

Det är otvivelaktigt så att, i flera avseenden, samma faktiska omständigheter som prövats i augustidomen var aktuella också i den slutliga skiljedomen. Den prövning som skedde i den slutliga domen, och som ledde till framgång för Tenex, behandlade dock en helt annan rättslig grund än de som behandlats i den tidigare skiljedomen. Skiljedomen den 31 augusti 2006 kan därmed inte anses ha utgjort något hinder för den prövning som gjordes i den slutliga skiljedomen.

Något uppdragsöverskridande har således inte förekommit. Vid denna bedömning finns inte anledning för hovrätten att gå in på frågan om klandergrunden är prekluderad.

Frågan om otillåten skriftlig bevisning och vittnesbevisning (2.2 och 2.5)

Skiljeförfarandet bygger på principen om fri bevisföring. Det finns inte några regler i LSF om att vissa typer av bevis är förbjudna.

Enligt 28 § i de nuvarande reglerna meddelade av Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut ska vittnen höras vid en förhandling, såvida parterna inte har bestämt annat. I den nu aktuella tvisten var det institutets tidigare regler som var tillämpliga. I de tidigare reglerna fanns ingen bestämmelse som uttryckligen tog sikte på vittnen eller sakkunniga som utsetts av parterna.

De förfaranderegler, Arlandareglerna, som parterna avtalat om innehåller regler om bevisningen. Enligt bl.a. punkt 25 gäller att "the parties shall not be bound by strict rules of evidence and may adduce evidence in any form permitted by the arbitrators,

leaving it to the arbitrators to decide the cogency thereof or the weight to be attached thereto". Vidare sägs i punkt 28 att "before a hearing, each witness must submit a written statement to the members of the Arbitral Tribunal and the other party". I punkt 29 anges att "at the hearing, a witness who has submitted a written statement should appear to testify and subject itself to oral examination by the party calling the witness, by the other party and by the Tribunal".

När det gäller frågan om vittnesbevisning kan hovrätten konstatera att de ingivna dokumenten innehöll bl.a. ett större antal förhör, som ingick i den ryska förundersökningen. GNSS har hävdade att skiljenämnden inte borde ha tillåtit dessa förhör och inte lagt dem till grund för sin prövning. Tenex har bestritt GNSS påståenden och har bl.a. invänt att GNSS inte har protesterat mot skiljemännens handläggning och därmed förlorat sin klanderrätt.

När Tenex inkom med de åberopade handlingarna bereddes GNSS tillfälle att yttra sig. I sitt svar till skiljenämnden invände GNSS att nämnden inte borde beakta bevisningen eftersom den var irrelevant, gammal och för sent inlämnad. Skiljenämnden tillät dock bevisningen. Förhandlingen hölls sedan i december 2006, som planerat.

GNSS har i sitt yttrande ostridigt protesterat mot att de ingivna handlingarna skulle få åberopas. Men trots att det var fråga om ett flertal förhör från den ryska förundersökningen sägs inte något specifikt i yttrandet om att dokument som innehöll förhör inte skulle vara tillåtna som skriftlig bevisning. Den bevisning som lämnats in påstås i stället ha varit irrelevant, för gammal och för sent inlämnad och skulle därför inte tillåtas. GNSS måste i och med att skiljenämnden tillät all bevisning ha förstått att nämnden funnit att bevisningen var relevant. Det är ostridigt att dokumenten med förhören sedan åberopades av Tenex vid den slutliga förhandlingen i december 2006. Av de åberopade stenografiuppteckningarna framgår att GNSS vidhöll att bevisningen var irrelevant, men inte heller vid förhandlingen protesterade GNSS mot att Tenex tilläts åberopa förhørsprotokollen. I skiljedomen har skiljenämnden noterat att GNSS inte har invänt mot eller ifrågasatt någon särskild bevisning eller handling som Tenex gett in till stöd för sitt hävdande att Avtalet är ogiltigt eller inte kan göras gällande. GNSS synes inte ha gjort invändningar vid förhandlingen om att man inte kunde korsförhöra de aktuella

personerna eller att det skulle vara ett brott mot reglerna om vittnesbevisning att tillåta handlingarna som bevisning.

Hovrätten finner att GNSS, såvitt avser förhørsprotokollen, inte har protesterat mot skiljenämndens handläggning. GNSS uteblivna protest innebär att bolaget har förlorat rätten att klandra skiljedomen i denna del.

Hovrätten övergår här efter till att pröva om skiljenämnden felaktigt har tillåtit de övriga handlingarna som skriftlig bevisning.

GNSS har gjort gällande att det enligt skiljenämndens beslut i november 2005 endast var skriftlig bevisning som inte tidigare varit känd eller tillgänglig för Tenex som fick tillåtas.

I beslutet talas endast om "new evidence" utan att någon annan konkretisering gjorts än att det skulle handla om sådant som kunde framkomma i den pågående förundersökningen ("which may come up in the ongoing criminal investigations"). Med utgångspunkt i textens lydelse kan konstateras att beslutet inte innehåller några sådana begränsningar som GNSS hävdar när det gäller vad som är att betrakta som ny bevisning. Utformningen av beslutet talar snarast för att det avsetts ge skiljenämnden en stor frihet vid bedömningen av om bevisning skulle tillåtas eller inte. Beslutets lydelse talar således emot att skiljenämnden skulle ha varit förhindrad att tillåta den skriftliga bevisningen. När skiljenämnden fattade beslutet 2005 var det också osäkert om det skulle bli någon fortsatt tredje del av förfarandet. Ett syfte med uppdelningen har enligt parterna varit att Tenex skulle kunna ta del av de pågående brottsutredningarna och först därefter ta ställning till ogiltighetsfrågan och frågan om ytterligare bevisning skulle åberopas. Det kan i och för sig antas att utrymmet för den tredje och villkorade förhandlingen var begränsat. Men syftet med uppdelningen av förfarandet skulle dock ha förfelats om skiljenämndens avsikt hade varit att beslutet i november 2005 skulle ha den snäva innebörd som GNSS nu gjort gällande. I stenografiuppteckningarna från mötet i oktober 2005 finns inte något stöd för att skiljenämnden skulle ha gett uttryck för en sådan snäv betydelse av begreppet ny bevisning som GNSS hävdar. Inte heller

vad som i övrigt har åberopats visar att skiljenämnden skulle ha tillåtit den skriftliga bevisningen i strid med beslutet i november 2005.

Hovrätten finner sammanfattningsvis att det inte är visat att skiljenämnden skulle ha överskridit sitt uppdrag i detta avseende.

Har den slutliga domen grundats på omständigheter som inte åberopats till stöd för avtalets ogiltighet i december 2006? (2.3)

GNSS har i denna del gjort gällande att Tenex, vid förhandlingen i december 2006, inte har åberopat de omständigheter som skiljenämnden grundat skiljedomen på. I stället skulle skiljenämnden ha omstrukturerat Tenex talan och beaktat gammalt material från förhandlingen mars-april 2006. Tenex har bestritt dessa påståenden och invänt att alla omständigheter har åberopats.

Skiljenämnden har i skiljedomen prövat om Avtalet skulle vara ogiltigt enligt 30 § avtalslagen (svikligt förledande) eller enligt 33 § avtalslagen (strida mot god tro och heder). Såsom hovrätten konstaterat i avsnittet om skiljedomens ogiltighet har skiljenämnden gjort en ingående genomgång av bestämmelsernas förutsättningar och av de olika omständigheter som skiljenämnden lagt till grund för sin bedömning i dessa avseenden. Skiljenämnden har i domen dessförinnan redovisat vilka omständigheter respektive part har åberopat. I dessa redovisningar ingår de uppgifter skiljenämnden anger i domen som grund för sin prövning.

Förhandlingen i december ägde rum den 18-20 december 2006 och pågick således under flera dagar. Tenex åberopade omfattande bevisning, medan GNSS avstod från att åberopa bevisning. Från förhandlingen finns stenografiuppteckningar avseende alla dagarna. Av uppteckningarna framgår att Tenex har redovisat sin talan utförligt och också har åberopat de omständigheter, som redovisats i skiljedomen. Tenex har bland åberopade omständigheter anfört bl.a. att Tenex hade blivit svikligt förlett, men även att Avtalet skulle ha ingåtts i tron att Tenex kontrollerade GNSS, att GNSS kände till det och att GNSS skulle ha dolt att Avtalet var en del av den svekfulla planen.

Hovrätten finner under dessa förhållanden att skiljenämnden har grundat sin prövning på omständigheter som varit åberopade.

Något uppdragsöverskridande har alltså inte förekommit.

Har åberopade omständigheter och bevisning inte beaktats? (2.4)

GNSS har gjort gällande att skiljenämnden underlåtit att beakta åberopade omständigheter och bevisning som vederlägger slutsatserna i domen. Enligt GNSS gav dessa omständigheter och denna bevisning förklaringar till sådant som skiljenämnden funnit att det inte fanns någon rimlig förklaring till såsom frågor om varför ägarförhållandena såg ut på ett visst sätt och varför GNSS skuld efterskänktes.

Inledningsvis vill hovrätten understryka den viktiga förutsättningen för sin prövning att materiella fel inte kan föranleda att en skiljedom upphävs. Det är således nödvändigt att dra en gräns mellan materiella och processuella fel vid bedömningen.

En utgångspunkt för bedömningen är vidare att GNSS inte åberopade någon bevisning vid den förhandling som rörde frågan om Avtalets giltighet. De invändningar GNSS framförde var huvudsakligen av rättslig natur.

Enligt hovrättens mening har skiljenämnden i domskälen utförligt och ingående redovisat sina bedömningar och slutsatser. Skiljenämnden har i sina bedömningar av omständigheterna och i samband med värderingen av bevisningen uttryckt sig med formuleringar som "enda troliga förklaringen" eller "ingen rimlig förklaring". Skiljenämndens formuleringar kan inte anses utesluta att den i sina bedömningar även har beaktat sådana omständigheter och bevisning som skulle tala emot nämndens slutsatser.

GNSS har i hovrätten åberopat handlingar rörande bl.a. orsakerna till ägarförhållandenas struktur i GNSS, eftergiften av skulden och Avtalets ingående. Vad GNSS anfört till stöd för sin uppfattning i dessa delar leder inte heller till slutsatsen att åberopade omständigheter och bevisning inte har beaktats av skiljenämnden.

Hovrätten kan alltså inte finna att det förevarit något fel av processuellt slag. Något uppdragsöverskridande har därmed inte förekommit.

Har GNSS berövats möjligheten att utföra sin talan och få en rättvis prövning? (2.6)

Vad GNSS gjort gällande i denna del sammanhänger i hög grad med vad som gjorts gällande i övriga delar. Av den bedömning hovrätten gjort i fråga om vittnesbevisningen (2.5) och den skriftliga bevisningen (2.2 och 2.5), liksom av påståendet att av parterna åberopade omständigheter och bevisning inte beaktats av skiljenämnden (2.4) och att skiljenämnden avgjort straffrättsliga frågor (1) följer att hovrätten inte kan finna att GNSS genom bristande processledning från skiljenämndens sida i dessa avseenden berövats möjligheten att utföra sin talan.

Hovrätten anser inte heller att skiljenämnden i den slutliga domen bortsett från den första domens rättskraft. Med hänsyn till den första skiljedomens innehåll och karaktär finner hovrätten att den är att betrakta som en mellandom. Mellandoms domslut har positiv rättskraft, men inte deras domskäl. En skiljenämnd måste lägga domslutet till grund för sin bedömning av de kvarstående tvistefrågorna. Att den slutliga domens och mellandoms domskäl är oförenliga är inte grund för klander (se Heuman a.a. s. 547).

Som hovrätten funnit i anslutning till prövningen av frågan om skiljenämnden i den slutliga domen dömt över sådant som var rättskraftigt avgjort genom den första domen, har de båda domarna behandlat helt olika grunder som Tenex anfört till stöd för sin talan i skiljeförfarandet. Något fel från skiljenämndens sida kan därmed inte anses ha förekommit i detta avseende.

Någon skyldighet för skiljenämnden att – utöver vad som förekommit genom de beslut nämnden meddelade – klargöra vad förhandlingen i december 2006 skulle behandla kan inte heller anses ha funnits. Hovrätten anser inte att – som GNSS gör gällande – samtliga frågor i målet var upp till bedömning på nytt. Det förhandlingen, och därmed den kommande domen, skulle behandla var frågan om Avtalet var ogiltigt med hänvisning till den s.k. svekfulla planen och de rättsliga grunder Tenex anförde. Detta måste ha stått klart för GNSS, som förde en rättslig argumentation om dessa frågor. Det mås-

te också ha stått klart för GNSS att det ankom på bolaget att ange de omständigheter och den bevisning man ville åberopa i frågan om Avtalets ogiltighet.

Har tredjemansintressen beaktats på ett otillbörligt sätt? (2.7)

GNSS har gjort gällande att skiljenämnden på ett otillbörligt sätt beaktat tredjemansintressen. Hovrätten har behandlat bl.a. den frågan i avsnittet om skiljedomen är ogiltig. Såsom hovrätten tidigare redovisat finner hovrätten att det inte är visat att sådana intressen skulle ha beaktats av skiljenämnden.

Har det förekommit handläggningsfel?

GNSS har även gjort gällande att påstådda uppdragsöverskridanden i vart fall skulle utgöra fel i handläggningen.

Mot bakgrund av hovrättens tidigare redovisade slutsatser och bedömningar i anledning av de påstådda uppdragsöverskridandena, finner hovrätten att det inte är visat att det skulle ha förekommit något handläggningsfel från skiljenämndens sida.

GNSS har vidare gjort gällande att skiljenämnden skulle ha begått handläggningsfel genom bristande materiell processledning.

Som övergripande princip i fråga om processledning bör gälla, att det ankommer på skiljenämnden att verka för att parterna får en godtagbar möjlighet att utföra sin talan, vilket förutsätter en adekvat förståelse av processläget (se Stefan Lindskog, Skiljeförfarande, En kommentar, 2005, s. 652).

En förutsättning för GNSS påstående om bristande materiell processledning är att skiljenämnden, helt eller delvis, har brustit i sitt sätt att förfara i enlighet med vad GNSS har påstått i fråga om ogiltighet, uppdragsöverskridande och handläggningsfel. Hovrätten har redovisat sina bedömningar i dessa delar i tidigare avsnitt. Mot bakgrund av dessa bedömningar finner hovrätten inte att skiljenämnden brustit i fråga om materiell processledning. Det har således inte förekommit något handläggningsfel i denna del.

Sammanfattning, rättegångskostnader

Hovrätten har funnit att inte något av det som GNSS har anfört till stöd för sin talan innebär att skiljedomen skulle vara ogiltig eller att den ska upphävas. Käromålet ska således ogillas.

Vid denna utgång ska GNSS ersätta Tenex för rättegångskostnader i hovrätten. Tenex har yrkat ersättning för rättegångskostnader med ett totalt belopp motsvarande ca 16 949 596 SEK.

GNSS har vitsordat skäligheten av yrkat belopp för ombudsarvode och utlägg avseende Setterwalls Advokatbyrå. GNSS har vidare vitsordat ett belopp om sammanlagt 350 000 USD för ombudsarvode och yrkat belopp för utlägg avseende advokatbyråerna Clifford Chance och Jones Day. Såvitt avser ombudsarvode och utlägg hänförliga till advokatbyrån Gibbons har GNSS bestritt att någon ersättning ska utgå eftersom arbetet i denna del inte haft någon betydelse för målet i hovrätten.

Med hänsyn till målets art och omfattning finner hovrätten att det nedlagda arbetet får anses befogat och att den yrkade ersättningen får anses skälig i samtliga delar. Även det arvode och utlägg som avser advokatbyrån Gibbons måste anses ersättningsgillt. Den yrkade ersättningen för rättegångskostnader ska således befallas.

Hovrättens dom får enligt 43 § andra stycket LSF inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Cecilia Renfors samt hovrättsråden Måns Edling och Maj Johansson, referent. Enhälligt.